

ΣΑΡΑ ΝΤΕ ΣΑΠΠΥ-Ι : «Φρενίτις». Θίασος Μαρίκας Κοτοπούλη.— Ένα έργο εξαιρετικού ένδιαφέροντος, με μεγάλα θεατρικά και ψυχογραφικά προσόντα, είναι το έργο «Φρενίτις» που παίζεται στο θέατρο της κ. Κοτοπούλη. Ο συγγραφέας του, Ντέ Σαππύι, είναι νέος 28 χρονών κι' ή «Φρενίτις» είναι το πρώτο θεατρικό έργο του, που το δούλεψε όμως 5 ολόκαιρα χρόνια.

Μας δίνει το δράμα της γεροντοκόρης, όμως ανανεωμένο, με πολλή τέχνη και μεγάλη ψυχογραφική δύναμη. Όχι πιά της γεροντοκόρης που, παραμερισμένη ανέκκλητα από τη ζωή, αφήνει την ανικανοποίητη ζωτικότητα της να ξεχυθεί σε μίσος και μοχθηρία κατά του σύμπαντος, ούτε την άλλη την υπερευαίσθητη και ρωμαντική που γυρεύει άπεγνωσμένα νάκουμπήσει κάπου τη γεμάτη από στοργή, άχρηστη καρδιά της. Έδώ ή γεροντοκόρη είναι μια αξιοπρεπής, υπερέφανη κι' όμορφη ακόμα ώριμη κοπέλλα που, στο κάτω-φλι πιά της σκιάς, μέσ' τη διαφάνεια του λυκόφωτος, αντικρύζει τη χαμένη ζωή της με έγκαρτέρηση, πνίγοντας από μια αύστηρη συναίσθηση του γελοίου το μεγάλο έρωτα που κατά τη γνώμη της ήρθε άκαιρα στη ζωή της. Άγαπά τον έξάδελφό της Στέφανο που ζει κάτω από την ίδια στέγη μ' αυτήν, παντρεμένος με μια άσήμαντη γυναίκολλα, τη Μάρθα,

που ή ήρωίδα μας ή Έστέρ τη σπρώχνει, με σατανική δεξιοτεχνία, ν' ακολουθήσει τον έραστή της, αφήνοντας έτσι τον άπελπισμένο Στέφανο άνυπεράσπιστο στην παρήγορη συντροφία της. Όμως κι' όταν αυτός της ξεμολογιέται τον έρωτά του, διαστάζει να τον δεχτεί. Η καρδιά της είναι γεμάτη. Η εύτυχία είναι μπροστά της. Μά τα σαρανταδυό της χρόνια, δέν έχουν δικαίωμα να μιλούνε γι' αγάπη. Κρύβεται ζηλότυπα στον έαυτό της και ράβει σιωπηλή των άτέλειωτη προίκα των έπαρχιακών κοριτσιών.

Άξαφνα γίνεται κάτι άνέλπιστο. Ένας νέος της έξομολογιέται τον

έρωτα που με πάθος νοιώθει γι' αυτήν. Της λέει πώς είναι ώραία και πώς καμιά γυναίκα δέν πόθησε τόσο. Μιά τρελλή χαρά συνεπαίρνει τότε την καρδιά της, σαν άνακαλύπτει κι' ή ίδια την όμορφιά της. Η έλπίδα ανάβει μέσα της φλόγα που γίνεται σε λίγο φρενίτις. Όστε μπορεί να έμπνέει ακόμα έρωτα! Ο νεαρός που δέν έχει καμιά σημασία γι' αυτήν, της άνοιξε τον Παράδεισο. Μπορεί λοιπόν να την άγαπά στ' άλληθια κι' ό Στέφανος. Έτσι ξεφρενισμένη, άμείλιχη πιά για όποιον της φράζει το δρόμο, παραμερίζει θεσμούς και ντύνεται το φανταχτερό φόρεμα της γιαγιάς της, για να παραδοθεί στην αγάπη. Άξαφνα γίνεται πάλι τάνέλπιστο. Η Μάρθα, ή γυναίκα του Στέφανου, ξαναγυρίζει, μια φτωχή πεταλούδα που κάπνισε τα φτερά της, και ζητά τη στοργή του άντρός της. Αυτός δέ διαστάζει ούτε στιγμή. Άγαπά κατά βάθος την άσημαντη γυναίκολλα του που τον δένει μαζί της μια ζωή με τις μικροχαρές και τους πόνους της και προπαντός με τις άπειρες συνήθειες που προκαλούν τη γαλήνη. Η Έστέρ σ'υνέρχεται κι' έτοιμάζεται να μαζευτεί πάλι στον άδιαπέραστο πύργο της. Όμως τώρα, ή όλοτέλα και για πάντα πιά προδομένη έρωτική λαχτάρα ξεσπάει σ' άκράτητο μίσος και μαστιγώνει το ταπεινό ζευγάρι που δέν είναι αξιο νάνυψωθεί στην όρμη της δικής της ψυχής. Ύστερα κλείνει την μόνη αυτή πορφυρή σελίδα της ζωής της, αλύγιστη μέσ' στην τραγική περηφάνεια της.

Ηρωίδα ολόκληρωμένη, βαθύτατα ψυχογραφημένη και τόσο ζωντανή που θαρρείς πώς τη βλέπεις πίσω από την κλεισμένη στο τέλος αύλαία να ξανακάθεται με το μάστρο της πάλι φόρεμα και να κεντά την άτέλειωτη προίκα μέσα στο γκριζό έπαρχιακό σπίτι που έχει τώρα πέσει ή νύχτα.

Πλάϊ στην κεντρική αυτή ήρωίδα που δέν αφήνει ούτε στιγμή τη σκηνή, στέκουν τρία διακοσμητικά πρόσωπα που την παισιώνουν χωρίς να παίζουν κανένα ρόλο στη λύση του έργου. Η άληθινή γεροντοκόρη, ή αδερφή της, μεγάλη και άσκημη, που βλέπει μ' άληθινή φρίκη την πιθανή έρωτική εύτυχία της αδερφής της και τρέμει μήν την δει να ξετυλίγεται μπρός στα μάτια της. Μιά κυνική φιλενάδα, που, με τη ξεδιάντροπη είλικρίνειά της, ξεδιπλώνει, θαρρείς, άφτιασίδωτη τη ζωή στην άλλη

τραγική άκρη της κι' ή μητέρα της ήρωίδας, περισσότερο στριμμένη και κακότεροτη από τις κόρες της, χωρίς νάχει εκείνη τη δικαιολογία μιας χαμένης ζωής. Ο τύπος αυτός, λίγο άφύσικος σά μάννα, δέ βρίσκω νάχει δικαίωση. Ο διάλογος της με την κόρη της, γεμάτος κακία κι' άνεξήγητο μίσος, είναι το μόνο σημείο που διερωτάσαι γιατί νά μπει μέσ' το έργο που είναι τόσο καλογραμμένο και συνεπέστατο και σε συνταράζει όλοτέλα, μ' όλο που το παρακολουθείς περισσότερο νοητικά σά λεπτή ψυχολογική άνάλυση, χωρίς μεγάλη συγκίνηση.

Για την έρμηνεία της Κας Κοτοπούλη θά μπορούσαν να γραφούν σελίδες ολόκληρες, γιατί κάθε κίνηση, κάθε λόγος της, κάθε βουβή έκφραση της τη βλέπει κανένας σ' όλη την προοπτική της συνθέσεως που την ύψωσε σ' άθάνατη τέχνη. Μέσα από την εξαιρετική φυσικότητα που σε κάνει να ξεχνάς το θέατρο και να βλέπεις ολόσωμη την Έστέρ, να πνίγει τον πόνο της ή ξώφρενη να ύψώνει σε κραυγή πύρινη τον έρωτά της, μαντεύεις το δούλεμα, τη δημιουργία, την ιερή λατρεία της τέχνης. Κι' είναι τόση ή μαγευτική έλξη που αναδίνεται από όλη την εμφάνισή της σ' όλο το μάκρος του έργου που γεμίζει τη σκηνή με την παρουσία της, ώστε να μην προσέχεις, να μη θές να προσέξεις τίποτε άλλο. Μιλούν οι άλλοι, κι' αυτήν κυττάζεις πώς τους άκούει. Και τρέμεις να μη σου ξεφύγει ούτε μια κίνηση του προσώπου της, ούτε μια λεπτή απόχρωση της φωνής της. Κι' ως τόσο εκείνη σε κάνει πάλι να σμίξεις με τάλλα πρόσωπα της σκηνής με τη δική της άέναη ζωντανή έπαφή, με το έκφραστικό της παράστημα το γεμάτο ρυθμική εύγλωττία σε κάθε του κίνημα.

Άληθινή δημιουργία, παράδειγμα φωτεινό, μά κι' έσκιος άναπόφευκτος για κείνους που παίζουν κοντά της. Κι' όμως αγωνίζονται όλοι να δώσουν με το δικό τους μέτρο ό,τι καλύτερο έχουν, έμπνευσμένοι από τη φλόγα της. Και τις περισσότερες φορές το κατορθώνουν. Ίσως μόνο κάπως ρητορικά από τη μεγάλη προσπάθεια.

Ίδιαίτερα πετυχαίνει σε δυό φυσικότερες εμφάνισεις ή κ. Χαλκούση σ' ένα ρόλο που τον έχει όλοτέλα άφομοιώσει. Η κ. Μυράτ ήταν άτονη αυτή τη φορά, σαν να μην άγάπησε και πολύ το ρόλο της άσήμαντης Μάρθας. Αντίθετα ή κ. Φρόσω Κοκόλα έπαιξε πολύ έντονα, άν και με κάποια ύπερβολή, το ρόλο της άδελφής της Έστέρ. Ο κ. Γαλανός κι' ή κ. Στεφανίδου είχαν κάτι το τεχνητό, το θεατρικό, άν μπορεί να λεχτεί, στο παίξιμό τους. Ο κ. Μυράτ ήταν λίγο ψυχρός ως έρωτευμένος με την ξαδέλφη του, άν και στάθηκε πολύ καλά στις στιγμές της άδυναμίας και του πόνου.

Άξιοσημείωτη παράσταση, από τις καλύτερες, και σαν έργο, μά κυριότερα σαν δημιουργία του πρώτου ρόλου.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ - ΠΑΠΑΔΑΚΗ